

27 febr 2022

Woord van welkom

In de naam van de Vader de zoon en de heilige Geest Amen. Zusters en broeders, u allen van harte welkom in deze viering. We staan op een punt, waarop ons hele bestaan bedreigd wordt door een pandemie, door stormen die over het land razen en een machtige wereldleider aan de oostgrens van Europa een oorlog is begonnen die we niet meer voor mogelijk hielden. Met dat alles in ons hoofd en in ons hart luisteren wij hier vandaag naar Gods woord zoals dat door zijn Zoon die onder de mensen leefde tot ons is gekomen. Naar Zijn overgeleverde woorden: woorden die een blauwdruk vormen voor een samenleving waarin iedere mens tot zijn recht komt, waar de liefde wint van de onverschilligheid, waar vergeving en immer ommekeer mogelijk is. Een levensinstelling waarin mensen het hart op de goede plaats hebben en waarin men op de ander reageert zoals men dat voor zichzelf ook graag zou willen hebben. Laten wij om te beginnen erkennen dat wij vooralsnog vaak tekort schieten in het leven naar deze woorden en meebiddend luisteren naar het Kyrie.

Lezingen:

Jezus Sirach 27, 4-7

Lucas,6, 39-45

Overweging

Zusters en broeders,
Waar het hart vol van is, daar loopt de mond van over. Deze uitdrukking roept bij mij het beeld op van een kind dat de wereld om zich heen ontdekt. Een kind dat vol is van ervaringen en vragen en dan bij zijn moeder komt en dat met haar wil delen. Maar er is zoveel te vertellen en te vragen dat de woorden over elkaar heen buitelen. En moeder probeert daar dan een zekere ordening in aan te brengen. Zoeken wij niet ook naar zo'n ordening voor de situaties waarin wij thans verkeren en waarvan onze mond overloopt? Waar vinden wij

een oplossing voor onze onzekerheid, twijfel, angst en wanhoop? Een antwoord op de vraag: hoe ga ik constructief om met de wereld waarin ik leef, een wereld in de greep van een pandemie, een bedreigende klimaatverandering en een oorlog vlakbij?

Het zijn de vragen door alle tijden heen van mensen in verwarring. God geeft ons ook geen pasklare antwoorden, al zouden we dat wel graag willen. Hij probeert ons in de Schrift aan de hand van gelijkenissen duidelijk te maken hoe wij zelf kunnen werken aan een wereld waar ruimte is voor iedereen, waar iedereen kansen krijgt. Maar hoe kan ik die ander herkennen hoe kan ik die ander in het juiste perspectief zien, als ik voortdurend met mijzelf in de clinch lig en niet weet hoe ik mijn weg, mijn levenspad moet vinden? Hoe moeilijk is het niet om naar jezelf te kijken en te ontdekken: wat zijn mijn kwaliteiten en waar zitten mijn tekortkomingen. Zijn wij in staat om het goede en het kwade in onszelf en in anderen te herkennen? Waar ligt de grens van het toelaatbare? Ben ik correct en barmhartig in mijn beoordeling van mijn naaste?

In de Schrift vinden we handreikingen.

Bij voorbeeld in de eerste lezing uit het bijbelboek Jezus Sirach, waar we aan de hand van drie gelijkenissen leren hoe we onze naaste kunnen inschatten, namelijk door wat er uit zijn mond komt. Wat de mens zegt, kunnen we hanteren als een zeef waarmee kaf en koren gescheiden kan worden. Of als een oven, waarin het goede aardewerk heel blijft en het slechte barst en scheurt. Of als de vruchten, waaraan men de boom herkent. Spreken, zo zou je kunnen zeggen, veruiterlijkt het innerlijk. Wie van binnen rijk is, spreekt rijk, en omgekeerd: wie van binnen arm is, heeft niks boeiends te vertellen. En ook het evangelie van vandaag helpt ons in deze kwestie met gelijkenissen. De evangelist Lucas vertelt ons over het onderricht dat Jezus geeft over wederkerig oordelen en handelen. Hij herneemt daarbij woorden van Jezus Sirach: een mens herkent men aan zijn woorden en daden als een boom aan zijn vruchten. Maar ook: pas op voor je oordeelt en haal

eerst de balk uit je eigen oog voor je de splinter uit die van je broeder verwijderd. Bejegen de ander zoals je zelf graag bejegend wilt worden en vergeef je naaste, zoals wij dat steeds opnieuw bidden in het Onze Vader: vergeef ons onze tekortkomingen zoals wij die ook aan anderen vergeven. Jezus spreekt van een levenshouding die barmhartig is, vrijmoedig en verdraagzaam. Het is zaak met een zuiver geweten en met een authentieke houding over een ander te oordelen. Zelfreflectie en zelfinzicht dient vooraf te gaan aan het be- of veroordelen van de ander.

Ik moest bij de lessen uit de Schriftlezingen van vandaag denken aan de Joodse schrijver-psychiater Hans Keilson die in 1933 voor het naziregime uit Duitsland naar Nederland vluchtte. In 1959 publiceerde Keilson de roman '*In de ban van de tegenstander*' waaraan hij al in de oorlog begonnen was. Daarin beschrijft hij op fascinerende wijze hoe de Joodse hoofdpersoon het kwaad *in zichzelf* herkent door observatie en analyse van zijn tegenstander die hij B. noemt, maar in wie we gemakkelijk Hitler herkennen. Het boek werd niet alleen in Joodse kringen maar ook daarbuiten nogal kritisch ontvangen omdat men vond dat hij als slachtoffer teveel begrip toonde voor de vijand. Keilsons ouders werden, tot zijn levenslange verdriet, eind 1943 in Auschwitz-Birkenau vergast. Maar zijn stelling bleef zijn hele 101-jaar-lange leven: vergeldt nooit haat met haat, want haat is een destructieve emotie en wie haat, richt daarmee zichzelf te gronde, kijk maar naar Hitler.

Wijze lessen in een tijd waarin wij zoeken naar vrede als mensen van goede wil.

Laten wij bidden voor, en streven naar, een wijs en genuanceerd wederkerig handelen in contact met onze naasten, zowel in persoonlijk als in breder, godsdienstig of politiek verband.

Amen.